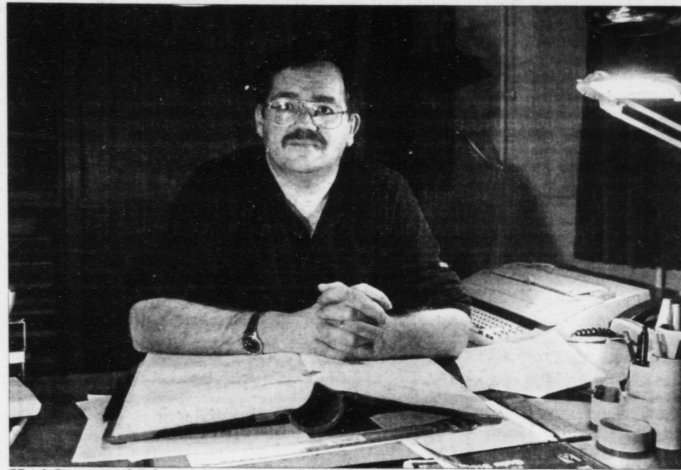

Hugleiðingar á kórsgáttini

Nýggi presturinn í höfuðsstaðnum heldur það altið vera hugaligari at prædika jólaaftan, enn aðrar tíðir, tá fá fólk eru í kirkju. Hann sigur tó, at um bert eitt fólk er í kirkju, roynir hann altið at prædika, eins og var það fyrri fullum húsi

Heri Joensen á nýggju skrivstovu síni í Vesturkirkjunni

Mynd: Jens Kr. Vang

John Johannessen

Heri Jógvan Joensen er júst innsettur sum nýggjur prestur í Vesturkirkjunni í Havn, eftir at hann hevur verið prestur í Vági í nýggja ár. Vit hava verið inni á gólvnum hjá honum og prátað um leyst og fast, og byrjar hann við at greiða frá Guðstænastum hansara í Vági jólaaftan.

– So langt fólk minnst, hevur jólaaftan verið tann heilt stóri kirkjudagurin í Vági. Vágs Kirkja plagdi at vera yvirfyllt jólaaftan. Vit hava mett, at tað ofta hava verið um 800 fólk í kirkju í Vági hendaðan dagin, og bilaróin hevur verið so long, at hon hevur rokkið heilt oman á keiðina.

– Tað, ið vit plagdu at leggja dent á jólaaftansguðstænastuni í Vági, plagdi at vera sangurin. Vit hava altið byrjað við at syngja „Nú ringja kirkjuklokkur so hátt“, ið eg meti at vera tann besta av teimum fýroysku jólaaftanslunum. Og endin á jólaaftansguðstænastuni hevur altið verið, at sálmurin „Gleðilig jól“ hevur rungað í kirkjunni.

Afturat sálmasanginum, hevur eisini verið kórsgangur. Og hava tað fyrri tað mesta verið barnakór hjá Jóannes Nolsøe, ið hava sungið.

– Prædikuna jólaaftan havi eg altið roynt at hava í ein lættari dur, tí hugsast skal sjálvandi um børnini jólaaftan. Teksturinn til prædikuna hevur altið verið Lukas 2, ið ljóðar: „Men tað hendi í teimum øðrum...“

– Tað, sum eg haldi vera tað stuttliga við at halda jólaaftansguðstænastu er, at ein sær eina rúgvu av útisetum, ið bert eru komin heim til jóla. Og eg haldi, at hesi seta serliga stóran prís uppá, at koma í kirkju jólaaftan.

– Eg haldi, at fólk kenna tað sum, at jólíni veruliga byrja í kirkjunni jólaaftan, meðan steikin stendur í ovni.

minuttur í seks.

– Tá eg var prestur í Suðuroynni, hevði eg altið bert eina Guðstænastu jólaaftan, og var tað Guðstænastan í Vágs Kerkju. Tó kundi onkið henda seg, at Guðstænasta varð hildin á ellisheiminum ella sjúkrahúsinum klokkan hálgum tvei.

– Hvussu heldur tú, at tað fer at kennast at skula standa á prædikustólunum í aðrari kirkju jólaaftan í ár?

– Størsti munurin er helst, at í Vági kendi eg flest øll fólkini, ið vóru í kirkju. Her norðurin er ómøguligt at koma at kenna øll beinanvegin. Tó roki eg við fullari kirkju, eins og tað plagdi at vera í Vági, men munurin her er, at talan er um tveir Guðstænastur jólaaftan. Berur Debes Joensen hevur eina Guðstænastu klokkan 15.00, og eg sjálvur havi Guðstænastu klokkan 17.00.

– Í Havnini, eins og aðrastaðni, eru ógvuliga nógv sokallaði jólaaftanskristin fólk, ið bert koma í kirkju jólaaftan, men hesi skulu sjálvandi øll somul vera hjartaliga vælkomin. Tei skulu fáa eina hugnaliga og góða jólaþæðiku, meðan steikin stendur í ovni. Men sum sagt, er prædikan jólaaftan ein lættari prædika, ið er gjørd, so børnini fáa nakað burtúr henni. Í prædikuni jólaaftan verður meira hugsað um tey vaksnu.

– Ert tú byrjaður at skriva prædikuna?

– Ja, eg eri byrjaður uppá prædikuna. Hon kemur m.a. at innihalda eina søgu til børnini.

– Ert tað hugaligari at vera prestur um jólíni, enn tað er aðrar tíðir?

– Tað er sagt um sjónleikarar, at teir spæla betri fyrri fullum húsum, enn teir gera fyrri háltómum. Men tá vit lærdu til prest, varð okkum sagt, at ein skal altið prædika, eins og ein prædikar fyrri fullari kirkju. Hetta kann tykjast ein sindur torført viðhvørt, men ein eigur altið at royna at halda hetta. Men sjávnadi er tað altið meira gleðiligt at siggja út yvir eina fulla kirkju. Og eg veit, at jólaaftan

verða kirkjurnar fullar.

– Hóast eg eri fluttur til Havnar, hevði mær eisini dámt at staðið í Vágs Kerkju jólaaftan klokkan 17.00. Eg eri visur í, at tankar mínar fara at leita í Vágs Kerkju, meðan eg standi á prædikustólunum í Vesturkirkjunni hetta kvöldið. Somuleiðis fara tankarnir at leita suður í Vágs Kerkju, tá klokkan verður try korter til fimm jólaaftan, og farast skal í kirkju.

– Tú ert væl yngri enn teir undanfarna prestarnir í Vesturkirkjunni. Væntar tú, at hetta kemur at broyta arbeiðslagið í Vesturkirkjunni nakað?

– Allir prestar hava sama endamálið við starvi sínum. Hetta er at uppeyja Kristurs í fólk okkara. Hetta er fyrsta og fremsta uppgáva prestsins. Sjálvandi verður arbeiðið tó lítið av teimum persónunum, sum nú einaferð eru prestar. Men, sum sagt, er endamálið hjá øllum prestunum og kirkjunni tað sama.

Snøklar

– Ein prestur møtir nógvum ymsikum fólki í bæði gleði og sorg, men kanst tú nevna onkra skemtiliga hending, tær er komin fyrri í starvi tínum?

– Ein kann siga, at ein er komin víða í starvinum. Í sínari tít hevði eg ógvuliga nógv jarðarferðir í Suðuroynni. Har minnst eg serliga ein augustmánaða, har eg hevði serstakliga nógv jarðarferðir á Tvøroyri. Á Tvøroyri plagdi eg at bera so í bandi, at eg plagdi fara undan fylginum, úr kappellinum á sjúkrahúsinum og út í kirkjuna. Síðan plagdi eg standa við kirkjuna, klárur at taka ímóti líkfylginum. Hendaðan augustmánaða gjørdi eg tað sama, og søtu eg og klökkørin ofta á einum bonki utanfyri kirkjuna og sólaðu okkum, til fylgið kom. Meðan vit plagdu sita á hesum bonkinum, plagdu vit at eygleiða eitt par, ið altið plagdi at standa við vegjaðaran og kyssast og kyssast. Tey stóðu ofta har so greipaði og umvavd um hvønn annan, at lík-

fylgið koyrdi framvið, uttan at tey gáðu um tað. Og hetta hendi fleiri ferðir.

– Tað er eisini komin fyrri, at onkur gumba, ið ikki hevur verið von at standa gumba, hevur svarað ja uppá aftur í saman. Eg plagdi at siga við tær, ið skulu vera gummur, at tær skulu svara nei, tá eg spyrji um barnið er heimadoypt, og síðani skulu tær svara einar fimm ella seks ferðir ja, tá ið eg spyrji. Men onkur gumba hevur bara svarað ja, ja, ja, ja... allatíðina, hvørjaferð eg havi hugt uppá hana.

– Eg minnst eisini fyrstu ferð eg skuldi til Fámjins at hava Guðstænastu. Tá hevði eg, sum so mangan, sitið í telefonini ov leingi. Eg sat í telefonini til klokkan hálgum tólv, og fór so í skundi avstað til Fámjins. Men eg havi tveir ritalbøkur, og plagdi eg altið at leggja prædikuna í ritalbøkina, ið eg skal hava við mær í kirkju. Hendaðan dagin uppdagaði eg tó, tá eg kom til kirkjuna í Fámjin og opnaði ritalbøkina, at eg hevði tikið ta skeivu. Tískil lá prædikan í hinari ritalbøkini heima á borðinum. Eg var komin at standa á prædikustólunum, og mátti eg bert prædika um dagsins tekst, uttan at hava eitt tað einasta ótt uppskrivað. Men tað gekk. Fólk hildu tað vera eina deiliga prædiku, sigur Heri og smílt.

– Ert tú nakrantíð vordin ov seinur í kirkju ella hevur tú gloymt nakra Guðstænastu?

– Nei, eg má takka Guði fyrri heilsuna og siga, at eg aldri havi avlýst nakra kirkjuleiga handling av heilsuáðum ella nokrum øðrum. Tað er tó komið fyrri, at onkrar Guðstænastur eina þrák herfyri vóru avlýstar orsaka av illveðri.

– Ov seinur havi eg ikki verið, men eg eri ofta komin í seinna lagi. Einar tveir minuttir aðrenn Guðstænastuna eri eg ofta komin rennandi.

– Ert tú nakrantíð vordin ov seinur í kirkju ella hevur tú gloymt nakra Guðstænastu?

– Nei, eg má takka Guði fyrri heilsuna og siga, at eg aldri havi avlýst nakra kirkjuleiga handling av heilsuáðum ella nokrum øðrum. Tað er tó komið fyrri, at onkrar Guðstænastur eina þrák herfyri vóru avlýstar orsaka av illveðri.

– Ov seinur havi eg ikki verið, men eg eri ofta komin í seinna lagi. Einar tveir minuttir aðrenn Guðstænastuna eri eg ofta komin rennandi.

– Ert tú nakrantíð vordin ov seinur í kirkju ella hevur tú gloymt nakra Guðstænastu?

– Nei, eg má takka Guði fyrri heilsuna og siga, at eg aldri havi avlýst nakra kirkjuleiga handling av heilsuáðum ella nokrum øðrum. Tað er tó komið fyrri, at onkrar Guðstænastur eina þrák herfyri vóru avlýstar orsaka av illveðri.

– Ert tú nakrantíð vordin ov seinur í kirkju ella hevur tú gloymt nakra Guðstænastu?

meg at koma út hagar at heilsa uppá fólk.

Prátið fellur aftur á fyrrverandi starvið hjá Hera í Suðuroynni, og Heri greiðir frá, at hann vanliga plagdi at hava fimm Guðstænastur í Suðuroynni jóladag. – Eg plagdi at byrja í Vágs kl. 11, har Ljómur plagdi at syngja, og eg plagdi at enda í Porkeri kl. 19. So eg var sjálvandi heima hjá familjuni fyrr enn klokkan 21 jólavöld. Tískil plagdi eg at hava frí 2. jóladag. Men ofta kom tó fyrri, at eg noyddist at hava jarðarferð hendaðan dagin, sigur Heri, ið tó metir tíðina í Suðuroynna at hava verið nýggju sera góð ár.

– Millum jóla og nýggjars plagdu eisini at vera nógvur jólaveitslur ymsastaðni, har prestur pladi at vera við. Harafturat, plagdu vit at halda „de gamles juletræ“ heima í prestagardinum stutt eftir nýggjári, har søgur vórðu sagdar um m.o. Lears og Annilenu og um Signinu og Griðas. Sjálvandi plagdu vit eisini at syngja jólasangir, leggur Heri afturat, og sigur, at um fimti eldri fólk plagdu at vitja til hugnaliga lottuna, ið frá gamlan tíð hevur fingið navnið „de gamles juletræ“.

– Alt hetta krevur sínar fyrrreikingar, og tað kann vera eitt sindur undarligt fyrri familjuna, at ein arbeiðir so nógv, tá hini hava frí. Men fyrimunir eru eisini í at vera prestur. M.a. kann ein prestur sova leingi um morgnarnar, sigur Heri og flennir.

Barnajól í Svinoy

– Nú ert tú Svinoyingur, og tíni barnajól hava helst verið hildin í Svinoy. Hvussu vóru jólíni hildin í Svinoy, tá tú vart barn?

– Jólíni í Svinoy byrjaði við, at dreingirnir við smáum leypum fóru eftir jólartorvi. Torvið varð borið til ommunnar og mammunnar, ið skuldu standa fyrri bakstrinum til jólíni. Og tá tað leið væl til jóla, varð jólaærin dripin, fyrri at fáa fekt kjøt til jólíni.

– Í Svinoy varð ikki farið í kirkju jólaaftan. Tað varð bert kimað við kirkjuklokkuni kl. 18, fyrri at bera boð um, at nú var heilagt. Tá kirkjuklokkan hevði ringt, fóru fólk at lata jólapakkarnar upp, aðrenn farið varð at eta. Maturin jólaaftan var útvaldaður ræstur fiskur við gamaltálgt afturvið. Men í dag er Svinoyingur farnir at eta dunnu, eins og fólk aðrastaðir í landinum.

– Jóladag varð farið í kirkju, eins og tað eisin var 2. jóladag. Men prestur var aldri at siggja í Svinoy um jólíni. Tað var deknurin, ið las lestur.

– Gamlaárskvöld varð eisini lisen lestur í Svinoyar kirkju, og tá var tað soleiðis, at lesturnar stéðgá á midnætti. Á midnætti fór klokkan í tornið og ringdi tólv slog við klokkan. Hetta merkti, at nú var eitt nýtt ár komið, og fólk heilsaðust og ynsktu hvørjum øðrum gott nýggjár, aðrenn hin helvtin av lestrinum varð lisen.

– Hesi kvöldini var blóðskapurin stórir í hvørjum húsi, og fólk gingu húsangond, og fingur tey alt gott, bæði av einum og øðrum.

Nýggjarskald

Heri minnst aftur á nýggjársguðstænasturnar og tað

serliga nýggjárshaldið í Vági, og byrjar at greiða frá:

– Í Vági hevur verið vanligt at hava Guðstænastu klokkan hálgum tólv gamlaárskvöld. Prædikan í hesari Guðstænastuni skal vera liðug klokkan tveir minuttir í tólv. Tá ið prædikan palgdi at vera liðug, plagdu vit at standa uppi og bíða til klokkan slóg tólv, og síðani plagdu vit at syngja „Ver vælkomið Harrans ár“, meðan tað brast og buldraði uttanfyri. At enda plagdu vit at syngja ein sálma afturat, aðrenn vit plagdu at fara út, so kyndlagongan vestur gjøgnum býin kann byrja.

– Tey, ið bera kyndlarnar, plagdu at standa uttanfyri kirkjuna og bíða til Guðstænastan er liðug. Men eg haldi, at hesi áttu at komi við til Guðstænastuna og latið kyndlarnar staðið uttanfyri. Tað ger eisini, onkur luktar eitt sindur av olju. Tað er jú berti at sita inni í hitanum í kirkjunni, enn at standa úti í kuldanum og bíða eftir, at Guðstænastan gerst liðug.

– Nú verður tað ikki longur eg, ið komi at prædika í Vági við ársskiifti, men í ár verður tað helst Andreas Andreassen, og eg eri visur í, at eisini hann heldur hevði viljað havt kyndlatíðni at verið við til Guðstænastuna. Tá Guðstænastan er liðug kann hvør maður taka sín kyndil og byrja kyndlagonguna heim gjøgnum býin.

– Hvát hevur presturinn Heri Joensen at siga um tað slagid av nýggjárshaldi, ið vit halda?

– Eg haldi, at ein líkasum sigur árinum farvæl við „pomp og pragt“ og heilsar tó nýggja. Bálí kann vera ein ímynd um, at ein brennir burtur tær gomlu syndirnar. Men, ov lítið fólk kemur til Guðstænasturnar gamlaárskvöld, sigur hann hugsunarsumur.

Útisetajól

Heri Joensen hevur eisini mangan hildið jól um útiseti, tá hann las í Íslandi. Han greiðir frá, at hann sum ungur og leysur plagdi at arbeiða á sálárligum sjúkrahúsi um jólíni. Hann arbeiðði vanliga á hesum sjúkrahúsinum, og av tí at hann var ungur og leysur, valdi hann at lata familjufólkini hava frí um jólíni.

Heri sigur, at sjálvt um hann arbeiðdi, so vóru hetta stak hugnalig jól. Hann minnst serliga aftur á, tá hann plagdi at fáa visnaða skotu við hamsátolgt afturvið tollaksmessudag. Hann sigur, at honum dámdi stak væl hendaðan rættin, hóast hetta er ein sterkur rættur, ið ikki allir íslendingar eta.

Prestur greiðir frá, at tey plagdu at fáa stak góðan døgurða á sjúkrahúsinum jóladag, og tað plagdi hann eisini at lesa jólaevangelíð.

Hugsid um tey einsamøllu

Nýggi havnarpresturinn, Heri Jógvan Joensen, endar hugleiðingar sínar, við at heita á fólk, um at hugsa um tey, ið sita einsamøll á jolum, og biður okkum royna at vitja tey, ið eru á sjúkrahúsinum ella ellisheimi. Hann heitir eisini á okkum, um at hugsa um tey, ið hava mist og umstøðurnar eru broyttar hjá, og ynskir at enda øllum fýroysa fólkini eina gleðilig jól og eitt av Harranum vælsignað nýggjár.